

ACT

Action Collaboration Transformation

SORULAR VE YANITLAR

1. ACT'YE GENEL BAKIŞ.....	3
ACT nedir ve ACT'ye hangi taraflar dâhildir?.....	3
Hangi marka ve sendikalar ACT üyesidir?.....	3
ACT neden gerekli?.....	3
ACT nasıl yönetiliyor?.....	4
“Yaşam ücreti” ne demektir?.....	4
ACT, yaşam ücretini nasıl sağlayacak?.....	4
Sektörel toplu iş sözleşmesi ne demektir?.....	5
Satın alma uygulamaları ne demektir?.....	5
2. YAŞAM ÜCRETİ VE ULUSLARARASI REKABET.....	5
Yaşam ücretinin sağlanması açısından ACT'yi diğer girişimlerden ayıran nedir?.....	5
Markalar neden hazır giyim işçilerine basitçe daha yüksek ücretler ödemiyor?.....	5
Markalar, bir ülkedeki ücretlerin yükselmesi ile o ülke yerine başka ülkelere gitmeyi ve üretim yapmayı tercih etmeyecekler mi?.....	6
ACT, tüketiciler açısından perakende satış fiyatlarının yükselmesine neden olur mu?.....	6
3. SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ.....	7
Toplu iş sözleşmesi sürecine kimler dahildir?.....	7
ACT, neden sektörel toplu iş sözleşmesi yaklaşımını benimsemektedir?.....	7
Sektörel toplu iş sözleşmesinin faydaları nelerdir?.....	7
Sektörel toplu iş sözleşmesini diğer asgari ücret mekanizmalarından ayıran fark nedir?.....	8
Anlaşmaya varıldığı andan itibaren tüm fabrikalar yaşam ücreti mi ödemeye başlayacak?.....	8
Toplu iş sözleşmesinin (TİS) uygulaması nasıl izlenecek?.....	8
4. KÜRESEL MARKALARIN SATIN ALMA UYGULAMALARI VE ÜLKE DESTEĞİ.....	9
Küresel markaların satın alma uygulamaları yaşam ücretinin ödemesinde nasıl bir rol üstleniyor?.....	9
ACT'ye üye markalar satın alma uygulamaları ile ilgili neler yapıyorlar?.....	9
ACT markaları küresel rekabet bağlamında üretim yapılan ülkelerde toplu iş sözleşmesi sürecine nasıl katkıda bulunacaklar?.....	9
ACT markalarının Kamboçya için belirlenmiş taahhütleri nelerdir?.....	10
Ülke desteği taahhütleri ne zaman uygulanacak?.....	10
Markaların ülke desteği taahhütlerine sadık kalmalarını ACT nasıl sağlayacak?.....	10
ACT'ye katılan ülkelerin elde edeceği fırsatlar nelerdir?.....	10

ACT hangi ülkelerde faaliyet gösteriyor?.....11

5. MARKA DÜZEYİNDE ACT.....11

ACT'nin bir parçası olmak iş dünyası için neden faydalıdır?.....11

ACT sürecini diğer kurumsal sosyal sorumluluk girişimlerinden ayıran nedir?.....11

ACT şirketlerin durum tespit değerlendirmesi (due diligence) ile nasıl bağlantılıdır?.....12

Diğer markalar ACT'ye nasıl katılabilirler?.....12

6.İLERLEME.....12

ACT bugüne dek neler başarmıştır?.....12

Bugüne dek ACT sayesinde kaç işçiye daha yüksek ücret sağlanmıştır?.....13

Hazır giyim sektörü bu konuda neden öncü konumdadır?.....13

1. ACT'YE GENEL BAKIŞ

ACT NEDİR VE ACT'YE HANGİ TARAFLAR DÂHİLDİR?

Küresel markalar ve Küresel Sendika Federasyonu IndustriALL'un ortak girişimi olan ACT, hazır giyim, tekstil ve ayakkabı sektöründe çalışan işçilere yaşam ücretinin ödenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hedef de, sektörel düzeyde ulusal toplu iş sözleşmelerinin imzalanması ve ACT üye markalarının satın alma uygulamalarının iyileştirilmesi ile sağlanacaktır.

Tüm **ACT üye markaları**, kendi satın alma uygulamalarının yaşam ücreti ödenmesini kolaylaştıracağına dair taahhütte bulunmuş ve IndustriALL Küresel Sendikası ile bir Mutabakat Anlaşması (**Memorandum of Understanding**) imzalamıştır ve tedarikçilerinden örgütlenme özgürlüğüne tamamen saygı duymalarını ve imzalanacak olan sektörel toplu iş sözleşmeleri ile (TİS'ler) uyumlu çalışmalarını beklemektedir. Daha yüksek ücretleri sağlayacak artış ise markaların tedarikçilere ödediği satın alım fiyatlarına dâhil edilecektir.

Sektörel toplu iş sözleşmesi, bir ülkedeki işçilerin ücretlerini, çalıştıkları fabrika, üretim yaptıkları perakendeci ve markalardan bağımsız olacak şekilde eşit koşullar altında müzakere edebilmeleri anlamına gelmektedir. Bu sürecin satın alma uygulamaları ile ilişkilendirilmesi ise, müzakere edilen ücretlerin sağlanmasının, küresel markalar ve perakendeciler ile yapılan sözleşme şartları ile desteklenmesi anlamına gelmektedir.

Hazır giyim üreticisi ülkelerdeki işveren örgütleri ve sendikaları, koşulları en iyi bilenlerdir ve sektördeki ortak sorunlara ortak çözümler bulabilirler. Bu nedenle ulusal düzeyde ücret ve çalışma koşulları, işveren ve işçi örgütleri arasında yapılacak toplu iş sözleşmeleri yoluyla belirlenmelidir. Aynı zamanda, üreticilerin de daha yüksek ücret ve daha iyi çalışma koşullarının müşterileri tarafından destekleneceğinden emin olmaları gerekmektedir. ACT, hazır giyim üretiminin yoğun olduğu kilit ülkelerde işverenler, sendikalar ve hükümetlerle beraber çalışarak ilgili tüm aktörleri bir araya getirmekte ve böylece özgürce müzakere edilen ve insanların ihtiyaçlarını karşılayacak ücret ve çalışma koşullarına dayalı, verimli ve sürdürülebilir bir hazır giyim endüstrisi için çalışmaktadır.

HANGİ MARKA VE SENDİKALAR ACT ÜYESİDİR?

ACT üye markaların tüm listesine [buradan](#) ulaşabilirsiniz. ACT, küresel markalar ile dünyanın dört bir yanında hazır giyim ve tekstil sektöründe çalışan işçileri temsil eden Küresel Sendika Federasyonu IndustriALL arasında oluşturulan bir işbirliğidir. Tüm ACT üyeleri, hazır giyim ve tekstil sektöründe küresel çapta ücret ve çalışma koşullarının belirlenme biçiminin değiştirilmesine destek olmak için birlikte çalışmayı taahhüt etmişlerdir.

Sektörde bu ortak görüş ve taahhüdü paylaşan tüm şirketlere açıktır. ACT'ye nasıl üye olunacağına dair bilgi almak için [buraya](#) tıklayabilirsiniz.

ACT NEDEN GEREKLİ?

ACT, küresel rekabetin yarattığı koşullar altında yaşam ücretinin her bir şirket için ayrı olarak ele alınamayacağı gerçeğine dayanarak oluşturulmuştur. Elverişli ve ulaşılabilir çözümler elde etmek, şirketler arasında olduğu kadar işverenler ve sendikalar arasındaki işbirliğini de gerektirmektedir.

Ulusal düzeyde sağlanan toplu iş sözleşmeleri, bir sektördeki tüm işverenler için eşit şartlarda faaliyet alanı sağlamaktadır. Uluslararası rekabetin zorluğuyla başa çıkabilmek için, bu yaklaşım kilit konumdaki tedarikçi ülkelerde eşzamanlı olarak izlenecektir. Bununla beraber, küresel markaların sektörel toplu iş sözleşmesi imzalayan ilk ülkeler için özel destekleyici satın alma uygulamalarını hayata geçirmeleri, daha yüksek ücretlerin uluslararası rekabet açısından dezavantajlara yol açmayacağı anlamına gelecektir. Küresel bir tedarik zincirinin küresel bir yaklaşıma ihtiyacı vardır ve ACT bunu sağlamaktadır.

ACT yaklaşımı hakkında daha detaylı bilgiye çalışmanın arka planını özetleyen [bu linkten](#) ulaşabilirsiniz.

ACT NASIL YÖNETİLİYOR?

ACT, kurumsal imzacıların ve IndustriALL Küresel Sendika'nın oluşturduğu Üye Konseyi (Member Council) tarafından yönetilmekte ve ACT sekreteryası olarak hareket eden kar amacı gütmeyen bağımsız kuruluş ACT Vakfı(ACT Foundation) aracılığı ile faaliyet göstermektedir. ACT Vakfı(ACT Foundation)'nın faaliyetleri, biri kurumsal imzacı, diğeri IndustriALL Küresel Sendika'dan olmak üzere toplam iki temsilciden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından denetlenmektedir.

"YAŞAM ÜCRETİ" NE DEMEKTİR?

Yaşam ücretine ilişkin birçok farklı kavram olmakla beraber yaşam ücreti için önerilen rakamlar da oldukça değişkenlik göstermektedir. Hazır giyim üreticisi ülkelerin çoğunda, mevcut ücretlerin yaşam ücreti olarak adlandırılabilir miktarın altında olduğu konusunda yaygın bir fikir birliği vardır. ACT, yaşam ücretini "bir işçinin kendisi ve ailesinin temel ihtiyaçları ile beraber kısmi ihtiyari harcama yapmasına da imkân veren asgari gelir. Bu gelir, yasal çalışma saati sınırları içinde kazanılmalıdır ve fazla mesai içermez." şeklinde tanımlamıştır.

ACT, YAŞAM ÜCRETİNİ NASIL SAĞLAYACAK?

ACT, yaşam ücretinin en iyi şekilde işveren ve sendikalar arasında imzalanacak sektörel toplu iş sözleşmesi yolu ile sağlanabileceği ilkesine bağlı kalmaktadır. Düşük ücretlerin yerini yaşam ücretine bırakması, ilgili tarafların müzakere süreçleri sonucu düzenli ve daimi ücret artışlarının sağlanması ile mümkün olacaktır.

Bu tür sözleşmeler, imzacı taraflar için yasal olarak bağlayıcı ve uygulanabilirdir ve sektördeki tüm işçileri kapsayacak şekilde tüm ülkede sektörel düzeyde yaygınlaştırılabilir. ACT üye markaları, yükselen ücretleri satın alma fiyatlarına dâhil ederek sürekli ve daimi bir ücret artışını desteklemenin yanı sıra daha iyi tahmin ve planlama yapma gibi yöntemlerle verimlilik ve üretkenliği artırma çabalarını desteklemiş olacaktır. Müzakere edilen ücretler ulusal şartlara göre farklılık gösterecektir.

ACT üyeleri, artan ücretleri tedarikçilere ödedikleri fiyatlara dahil edecek ve sektördeki verimliliği artırmaya yardımcı olacaktır. ACT markaları, sektörel toplu iş sözleşmesi aracılığı ile müzakereye dâhil olan ilk ülkelerle istişare ederek ülke spesifik satın alma taahhütlerinde bulunacakları konusunda anlaşmışlardır. Tedarik hacminin güvenceye alınması gibi destekleyici tedbirlerin alınması ise, işveren ile işçilerin enflasyon ve verimlilik artışını aşan ücret artışını kabul etmelerine bağlı olacaktır.

ACT, aynı zamanda daha etkin insan kaynakları yönetimi, mesleki becerilerin geliştirilmesi ve ücret yönetim sistemleri gibi üretim standartları ve sistemlerin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve uygulanması için üreticilerle birlikte ulusal düzeyde çalışmalar yapacaktır.

SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ NE DEMEKTİR?

Sektörel toplu iş sözleşmesi, işveren örgütlerinin ve sendika temsilcilerinin, belirli bir sektördeki hem işçiler, hem de işverenler olmak üzere tüm üyelerini kapsayacak ücret ve çalışma koşulları konusunda bağlayıcı bir anlaşmadır. ACT, ücretlerin ve çalışma koşullarının uzun soluklu iyileştirilmesinin en iyi şekilde uluslararası satın alma uygulamalarının destekleyeceği sektörel düzeyde ulusal toplu iş sözleşmeleri yoluyla elde edilebileceğinin kabulüyle oluşturulmuştur.

Daha ayrıntılı bilgiye “Sektörel toplu iş sözleşmesi” bölümünden ve arka plan özetinin bulunduğu [bu linkten](#) ulaşabilirsiniz.

SATIN ALMA UYGULAMALARI NE DEMEKTİR?

Satın alma uygulamaları, küresel marka ve perakendecilerin, ürünlerini tedarik eden üreticiler ile etkileşimde bulunma ve iş yapma şeklidir. Bu uygulamalar stratejik planlama, kaynak bulma, geliştirme, satın alma ve işçileri etkileyen temel davranış, değer ve ilkeleri içermektedir. Küresel markaların ve perakendecilerin iyi satın alma pratiklerine sahip olmaları, daha iyi çalışma koşullarını teşvik etmek için oldukça önemli ve gereklidir. Yetersiz satın alma pratikleri, küresel tedarik zincirindeki tedarikçi ve işçiler üzerinde olumsuz bir etki yaratabilir ve ayrıca kötü çalışma koşullarına, onaysız taşeron kullanımına, işçi işveren anlaşmazlıklarına, grevlere ve hazır giyim üreticisi ülkelerde işçilerin ve ailelerinin temel ihtiyaçlarını karşılamayan ücret koşullarına neden olabilir. ACT üyesi markalar, satın alma pratikleri, çalışma koşulları ve yaşam ücreti ödenmesi arasında güçlü bir bağ olduğunun bilincindedir.

2. YAŞAM ÜCRETİ VE ULUSLARARASI REKABET

YAŞAM ÜCRETİNİN SAĞLANMASI AÇISINDAN ACT’Yİ DİĞER GİRİŞİMLERDEN AYIRAN NEDİR?

Yaşam ücretinin sağlanması açısından ACT’yi diğer girişimlerden ayıran en önemli fark, amaç değil yol ve yöntemlerdir. Örneğin, Asya Taban Ücreti (The Asian Floor Wage) yaklaşımı, tekstil üretiminin bulunduğu birçok ülkede düşük ücretler hakkında kamuoyunu bilinçlendirmek adına önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca Yaşam Ücreti Koalisyonu’ndaki (Living Wage Coalition) Richard ve Martha Anker yaşam ücreti maliyetini hesaplamak için tatmin edici istatistiksel yöntemler geliştirmiştir. Ancak bu yaklaşımlardan hiç biri küresel rekabet ortamında daha yüksek ücretlerin nasıl sağlanacağı sorusuna yanıt vermemektedir. ACT’nin kesinlikle farklı olduğunu gösteren nokta burasıdır. Uluslararası satın alma uygulamaları ile ulusal düzeyde toplu iş sözleşmeleri arasındaki bağ, ulusal toplu iş sözleşmesi taraflarına çalışma koşulları ve ücretleri sürekli ve daimi olarak iyileştirmeleri için ihtiyaç duydukları ekonomik esnekliği ve kurumsal çerçeveyi sunan mekanizmadır.

MARKALAR NEDEN HAZIR GİYİM İŞÇİLERİNE BASİTÇE DAHA YÜKSEK ÜCRETLER ÖDEMİYOR?

İlk bakışta basit gibi görünen bu sorunun çözümünün görüldüğü kadar basit olmamasının birkaç nedeni vardır. Markaların birçoğunun kendi üretim yerleri ve kendi fabrikaları bulunmamaktadır. Üretim yerlerini işleten, işçi istihdam eden ve ücret ödeyen tedarikçi firmalardan satın alma yapmaktadırlar. Dolayısıyla,

markalar tedarikçilerine daha yüksek toptan alım fiyatları ödese bile, fabrikadaki işçilerin gerçekten ücretlerinin arttığını garanti edecek mekanizmalar ve kontroller olmadığı takdirde, işçilere daha yüksek ücretlerin sağlanıyor olması daha yüksek ücretleri garanti etmez. Bu nedenle, işçi örgütlerinin ücret pazarlığı yapması ve işveren karşısında üyelerini temsil etmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, çoğu fabrika çok sayıda müşteriye ürün tedarik eder ve mevcut durumda, daha yüksek işçilik maliyeti ödeyen şirketler, aynı fabrikada daha düşük bir fiyatla sipariş veren rakiplerini çapraz sübvans etmiş olurlar. Aynı zamanda, tedarikçiler daha yüksek ücret öderlerse ve diğer tedarikçiler tedarik ettikleri markalardan verdikleri desteği alamadıkları için ödeyemezlerse, baskı ile karşılaşılır. Eşit şartların sağlanmadığı ve ortak bir ücret standardının olmadığı bir ortamda, daha yüksek satın alma fiyatlarını karşılayan markalar, işçilere düşük ücret ödeyerek pazar payını artırmaya çalışacak olan başka şirketler olacağından, sabit bir rekabet dezavantajı ile karşılaşacaklardır.

MARKALAR, BİR ÜLKEDEKİ ÜCRETLERİN YÜKSELMESİ İLE O ÜLKE YERİNE BAŞKA ÜLKELERE GİTMEYİ VE ÜRETİM YAPMAYI TERCİH ETMEYECEKLER Mİ?

Bir markanın üretim yapacağı ülkeyi belirleyen pek çok unsur bulunmaktadır. Ancak bir ülke kalite, beceri, zamanında teslimat, altyapı, yüksek sosyal ve çevresel standartlar konularında ne kadar az rekabet gücüne sahipse, işgücü maliyeti de o ülkenin sahip olduğu tek rekabet avantajına dönüşmektedir. Hızla değişen hazır giyim sektöründe sadece işgücü maliyetleriyle rekabet etmek, hangi ülke olursa olsun sürdürülebilir kalkınma için bir fırsat sunmamakla beraber çıkmaz bir yol olarak da görülebilir. Bu nedenle, daha yüksek iş gücü maliyetlerinin satın alma uygulamalarına dahil edilmesinin, daha iyi bir planlama ve tahmin yapılması, tedarikçilere uzun vadeli taahhütlerin verilmesi gibi uygulamalar ile birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Yani buradaki strateji en ucuz değil, en iyi tedarikçinin aranmasına yönelik bir stratejiyi benimsemek anlamına gelir ve ACT üye markaları bunu taahhüt etmişlerdir. Sektörün ilerlemesi adına, büyük küresel markalarla işbirliği yapma fırsatını kullanmak yerine düşük ücret stratejisinin uygulanması ülkeler için daha fazla risk teşkil edebilir. Toplu iş sözleşmesi ve ücretlerde yapılacak olan iyileştirmeler, verimliliği artırmaya yönelik strateji ve işbirliğinden ayrı düşünülemez. Bu, aynı zamanda uzun vadeli ve sürdürülebilir bir stratejinin de bir parçasıdır.

ACT, TÜKETİCİLER AÇISINDAN PERAKENDE SATIŞ FİYATLARININ YÜKSELMESİNE NEDEN OLUR MU?

Bir ürünün perakende fiyatı, mağaza kirası, nakliye maliyetleri, vergiler, ticari tercihler, döviz kurundaki dalgalanmalar, kumaş maliyeti, tasarım kalitesi ve pazar dinamikleri gibi birçok faktöre bağlıdır. Bunun yanında, ücretler de fiyatı belirleyen önemli unsurlardan biridir.

Buradaki amaç, daha iyi ücret ve çalışma koşullarını her üretici için ürün maliyetlerine, ayrıca her marka ve perakendecinin fiyat hesaplamalarına girecek evrensel bir standarda dönüştürmek olmalıdır. Ancak nihai perakende fiyatının pek çok belirleyici unsura bağlı olduğu düşünüldüğünde, bu durum tüketici fiyatlarının kesin olarak artmasına yol açmayabilir.

3. SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ SÜRECİNE KİMLER DAHİLDİR?

Sektörel toplu iş sözleşmesi, işveren örgütlerinin ve sendika temsilcilerinin, belirli bir sektördeki hem işçiler, hem de işverenler olmak üzere tüm üyelerini kapsayacak ücret ve çalışma koşulları konusunda bağlayıcı bir anlaşma yaptığı anlamına gelir.

Sektörel toplu iş sözleşmesi sürecinde, ilgili işveren örgütleri ve sendikalar, sözleşme üzerinde müzakere etmeleri için temsilcilerini belirler. Nihai sözleşmede belirlenen koşullar sendika ve işveren örgütü üyelerini ilgilendirdiği için ilgili sendika ve işveren örgütleri sözleşme üzerinde müzakere etmek ve sözleşmeyi sonuçlandırmak adına üyelerinden yetki alırlar.

ACT, NEDEN SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YAKLAŞIMINI BENİMSEMECTEDİR?

Markaların satın alma uygulamaları ile işçi ücretlerini daha anlamlı bir biçimde ilişkilendirebilmek için, daha yüksek ücretlerin işçilere gerçekten ödenmesini sağlamak açısından gerekli yaptırım mekanizmasını oluşturacak bir toplu iş sözleşmesine ihtiyaç vardır. Üretim yapan bir fabrikanın birçok farklı marka için ürün tedarik etmesi ve bu ilişkilerin sıklıkla değişebilmesi nedeniyle satın alma uygulamaları ve işçi ücretlerinin arasında kurulması beklenen bu ilişki, tek bir fabrika düzeyinde uygulanabilir değildir. Ayrıca böyle bir durum markalar için rekabet açısından dezavantaj anlamına gelecektir. Sektörel düzeyde yapılan bir sözleşme, yerel düzeyde ücretler ve çalışma koşulları için yalnızca eşit şartlar oluşturmakla kalmaz, aynı zamanda ACT üye markalarının satın alma uygulamaları ile ilgili taahhütlerinde tutarlı ve şeffaf bir standarda bağlı kalmalarını sağlar. Kısacası, sektörel toplu iş sözleşmeleri, markaların yaşam ücreti konusunda verdikleri taahhütlerin yerine getirilebilmesi için sistematik ve uygulanabilir bir yoldur. ACT süreci, ACT markalarının satın alma uygulamalarının uluslararası bir ölçüt haline gelmesini amaçlar; böylece imalatçılar müzakere edilen ücret artışlarını ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini maddi olarak karşılayacak ekonomik imkana ulaşır. Daha fazla bilgiye bu linkten ulaşabilirsiniz.

SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN FAYDALARI NELERDİR?

Sektörel toplu iş sözleşmesi:

- Tüm işverenlere eşit şartlar sunar.
- Başarılı rekabet, fiyat düşürme baskısı yerine yenilikçiliğe ve yaratıcılığa dayanacaktır.
- Verimlilik artışı ve endüstriyel ilerlemeyi destekler.
- Şirketlerin çok sayıda farklı müzakere sürecinin ve ücrete ilişkin ihtilafların yerini sektör düzeyinde kapsamlı ve yetkin bir müzakere sürecine bırakır.
- İşletmelerin yatırım yapması ve büyümesi için daha istikrarlı ve öngörülebilir koşullar sağlar.
- İşveren ve işçiler için ücret politikalarını sektörel kalkınma ihtiyaçları ile uyumlu hale getirilmesini sağlar.
- Ücretlerin sektör genelinde benzerlik göstermesi sebebi ile sektördeki yüksek oranlı personel devir oranını düşürür.
- İşverenlerle işçiler arasında endüstriyel barışın ve yapıcı ilişkilerin kurulmasını sağlar.
- Ekonomik esneklik için sektörün gereksinimlerine ve işçilerin temel ekonomik güvenlik gereksinimlerine özel çözümlerin geliştirilmesine yardımcı olur.
- Göçmen işçiler, taşeron işçiler ve küçük firmalarda çalışanlar da dahil olmak üzere daha birçok işçinin

toplu iş sözleşmesi kapsamına alınmasını sağlar.

- İş başarısındaki temel belirleyici faktörün ücret rekabeti yerine yenilikçilik, endüstriyel ilerleme ve beceri gelişiminin olmasını sağlar.

SEKTÖREL TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİ DİĞER ASGARI ÜCRET MEKANİZMALARINDAN AYIRAN FARK NEDİR?

Asgari ücret, bir ülke veya sektörde yasal olarak izin verilen en düşük ücret anlamına gelmektedir. Asgari ücret hükümetler tarafından, bazen sendikalar ve işveren temsilcileri ile de istişare edilerek belirlenir. Büyük hacimde hazır giyim üreticisi olan birçok ülkede, hazır giyim işçilerinin ücretleri mevcut asgari ücrete göre belirlenmektedir. Ancak, asgari ücret genellikle ilgili ülke için kabul edilen yaşam ücreti miktarından düşük olmaktadır. Asgari ücret saptaması, çalışma saatleri, sözleşme türü ve yan haklar dahil ücretler üzerinde önemli etkisi olan diğer faktörleri hesaba katmamaktadır. Bunun dışında verimlilik ve beceri geliştirme gibi önemli ticari hususlar göz önünde bulundurulmamaktadır.

Sektörel toplu iş sözleşmesi, asgari ücret mekanizmalarını daha yüksek ücret ve ücret yapıları üzerine kurar; çalışma saatleri, sağlık, güvenlik ve fazla mesai gibi diğer çalışma koşullarını düzenler; ayrıca mesleki becerileri geliştirme, yeniden yapılandırma ve verimlilik artışı konularında yaşanan zorlukları göz önünde bulundurur.

ANLAŞMAYA VARILDIĞI ANDAN İTİBAREN TÜM FABRİKALAR YAŞAM ÜCRETİ Mİ ÖDEMEYE BAŞLAYACAK?

Yaşam ücreti, ne olması gerektiği konusunda pek çok öneride bulunulmuş olmasına rağmen belirli bir ücret seviyesine bağlı değildir. İşverenler ve sendikalar sektörel düzeyde toplu iş sözleşmeleri müzakereleri esnasında ücret seviyelerini belirlerken, işverenler tarafından yüksek ücretlerin ödenmesinin önündeki en büyük engel olarak sıklıkla belirtilen ödeme kapasitesi de dahil olmak üzere, birçok faktörü dikkate almaktadırlar. ACT sürecinin bir parçası olarak, üye markaların satın alma uygulamalarının müzakere edilen ücretleri karşılayabileceğinden emin olmak için, sektörel düzeyde müzakere edilen sözleşmeler, üye markaların taahhütleri ile desteklenecektir. Markaların bu sürece olan desteği, ücretlerin anlamlı ve sürekli olarak artışına bağlı olacaktır. Sözleşme yürürlüğe girdikten sonra kanunen bağlayıcıdır ve anlaşma kapsamındaki tüm işverenlerin sözleşme şartlarına uyması gerekir, aksi takdirde kanuni yaptırıma tabi olurlar.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNİN (TİS) UYGULAMASI NASIL İZLENECEK?

Anlaşmanın tarafları olarak sendika ve işverenler, uygulamanın izlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. İşçiler, işverenlerinin sözleşmeyi ihlal etmesi durumunda konuyu sendikalarına taşıyabilirler ve işveren örgütleri de tüm üyelerinin uymasını sağlamakla yükümlüdür. Toplu iş sözleşmeleri kapsamında işverenler ve işçiler genelde sözleşmeyle ilgili uyuşmazlıkları ele almak ve çözmek için ortak bir mekanizma kurarlar. Sektörel düzeyde imzalanan toplu iş sözleşmeleri devlet tarafından tanınan sözleşmelerdir ve bu sözleşmeler için çeşitli yasal yaptırım mekanizmaları bulunabilir. ACT süreci dâhilinde, üye markalar yalnızca toplu iş sözleşmesi imzalayan ve buna uyumlu çalışan tedarikçilerle çalışmayı taahhüt ederler.

4. KÜRESEL MARKALARIN SATIN ALMA UYGULAMALARI VE ÜLKE DESTEĞİ

KÜRESEL MARKALARIN SATIN ALMA UYGULAMALARI YAŞAM ÜCRETİNİN ÖDEMESİNDE NASIL BİR ROL ÜSTLENİYOR?

Sektörün uyguladığı satın alma yöntemlerinin, tedarikçilere ve tedarikçiler tarafından işçilere ödenecek olan yaşam ücretine büyük oranda etkisi olabilir. Örneğin, verilen son dakika siparişler veya hatalı tahminler, tedarikçi için yaşam ücretinin ödenebilmesinde ve fiyat taleplerinin karşılanmasında zorluk yaratabilir. ACT süreci, ACT markalarının satın alma uygulamalarının uluslararası bir ölçüt haline gelmesini amaçlar; böylece imalatçılar müzakere edilen ücret artışlarını ve çalışma koşullarının iyileştirilmesini maddi olarak karşılayacak ekonomik kapasiteye ulaşır.

ACT'YE ÜYE MARKALAR SATIN ALMA UYGULAMALARI İLE İLGİLİ NELER YAPIYORLAR?

ACT üyeleri, markaların yetersiz satın alma uygulamalarının tedarikçilerin işçilere yaşam ücreti ödemesinde ve daha iyi çalışma koşullarının sağlanmasında zorluk yaratabileceğinin farkındadırlar. Bu nedenle ACT üye markaları, kendi satın alma uygulamalarını değerlendirerek, işçilere yaşam ücretinin sağlanmasını kolaylaştıracak şekilde iyileştirmeyi ve geliştirmeyi taahhüt etmişlerdir. ACT üyeleri, tedarikçilerin yaşam ücreti ve iyi çalışma koşullarını sağlayabilmeleri için markaların satın alma aktivitelerinde kültürel bir değişimin gerekli olduğunu kabul ederler.

ACT üye markaları, kendi satın alma uygulamalarına ilişkin [iç değerlendirmelerini](#) yaparak mevcut uygulamalarına dair iyileştirme fırsatlarını ortaya çıkarmışlardır. Bu değerlendirmelerin sonucunda, ödeme vadesi/koşulları, tahmin ve planlama alanlarında iyileştirme yapmak ve ayrıca üretimin durması ya da üretim yerinin değiştirilmesi gibi durumlarda sorumlu bir çıkış stratejinin uygulanmasını taahhüt etmişlerdir. Ayrıca, üye markalar, ücret artışlarının toptan alım fiyatlarına yansıtılacağını belirtmiş ve daha sorumlu satın alma uygulamalarının olması gerekliliğini kendi çalışanlarına verilen eğitimlere dahil etmişlerdir. Söz konusu bu değişikliklerden bazıları hemen gerçekleştirilebilirken, bazılarının gerçekleşmesi için satın alma uygulamalarında daha temel değişikliklere gidilmesi gerekmektedir. ACT üye markaları, markaların satın alma uygulamalarında gerçekleşen iyileştirmeleri ölçebilmek adına, tedarikçiler ve sendikalarla birlikte bir izleme yöntemi geliştirmeyi taahhüt etmişlerdir.

ACT MARKALARI KÜRESEL REKABET BAĞLAMINDA ÜRETİM YAPILAN ÜLKELERDE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ SÜRECİNE NASIL KATKIDA BULUNACAKLAR?

Hazır giyim ve tekstil sektörü, dünyanın en küreselleşmiş endüstrilerinden biridir. Dolayısıyla, ücret rekabeti sektörel toplu iş sözleşmesi yoluyla ulusal düzeyde düzenlenebilir, ancak bunun sonunda sektördeki küresel rekabetin, diğer ülkelere taşınmayacağından emin olunması gerekmektedir. Bu nedenle, ulusal düzeyde toplu iş sözleşmesi ile uluslararası satın alma uygulamaları arasında bir bağlantı kurulması gerekmektedir. ACT'nin amacı da bu bağlantıyı oluşturmaktır ve sektörel toplu iş sözleşmesi müzakereleri sürecine öncülük eden üretici ülkeler ile yapılan istişareler sayesinde, [ülke spesifik satın alma taahhütleri](#) geliştirmektedir.

ACT MARKALARININ KAMBOÇYA İÇİN BELİRLENMİŞ TAAHHÜTLERİ NELERDİR?

ACT markaları Kamboçya'da, ulusal düzeyde toplu iş sözleşmesi imzalanması durumunda, satın alımlarının 2022'nin sonuna kadar artacağı konusunda taahhütte bulunmuşlardır ve tüm tedarikçilerinin toplu iş sözleşmesine uymaları beklenecektir. Bunun dışında, markalar kendilerinin yanı sıra, tedarikçilerin de üretimin planlanması ve toplam verimliliklerini artırmalarının kolaylaştırmak için satın alma uygulamalarını, özellikle de ödeme vadesi, planlama ve tahmin alanlarını iyileştirmek için çalışacaklardır. Buradaki amaç, markalar ve tedarikçiler arasında uzun süreli ilişkiler kurmak ve böylece sektörün ilerlemesini kolaylaştırmaktır. Bir diğer önemli husus ise iş gücü maliyetlerini korumaktır. İş gücü maliyetlerinin korunması, ücretlerin artması durumunda, tedarikçiye ödenen fiyatın hesaplanmasında bunun ayrı ve izole edilmiş bir maliyet kalemi olması gerektiği anlamına gelir. Daha yüksek ücretlerin toptan alım fiyatlarına yansıtılması gerekir. Böylelikle, tedarikçiler, sendikalarla daha yüksek ücretler üzerinden pazarlık yapmaları durumunda, bu durumun markalarla yaptıkları fiyat pazarlığında da göz önünde bulundurulacağını bilincinde olurlar.

ÜLKE DESTEĞİ TAAHHÜTLERİ NE ZAMAN UYGULANACAK?

ACT ülke destek taahhütleri, ülke düzeyinde bağımsız işveren örgütleri ve sendikalar arasında istişare edilerek, sektörel toplu iş sözleşmesinin imzalanması halinde yürürlüğe girecektir. Sözleşme aşağıdaki hususları içerecektir:

- Verimlilik artışına ek olarak enflasyon ve müzakereyle belirlenen toplu iş sözleşmesi ilgili maddelerini de kapsayacak şekilde ücret artışı
- İşçilerin ve işverenlerin örgüt kurma, kurdukları veya kendi seçtikleri örgütlere katılma özgürlüklerine koşulsuz saygının duyulması (örgütlenme özgürlüğü)
- Sözleşme maddelerinin uygulanmasında sağlam bir izleme ve yaptırım mekanizmasının oluşturulması.

MARKALARIN ÜLKE DESTEĞİ TAAHHÜTLERİNE SADIK KALMALARINI ACT NASIL SAĞLAYACAK?

ACT üye markaları, ilgili ülkede kendi tedarik hacimleri ile ilgili verileri güvenilir bir denetim şirketine sunacaktır ve ACT, işverenlere ve sendikalara ilgili ülkede ölçülen toplam ACT üye marka alım rakamını yıllık bazda ABD doları cinsinden sağlayacaktır. Bunun dışında, verilen taahhütlere uyulmaması durumunda paydaşların ilgili uygunsuzlukları iletebilmeleri için bir şikâyet mekanizması oluşturulacaktır. Bunlara ek olarak, ACT ile [Mutabakat Anlaşması](#) (MoU) imzalayan markalar ile IndustriALL arasında süreç içerisinde yaşanan anlaşmazlıkların çözülebilmesi adına bir mekanizma oluşturulacaktır.

ACT'YE KATILAN ÜLKELERİN ELDE EDECEĞİ FIRSATLAR NELERDİR?

Markaların satın alma uygulamalarının ücret artışlarını desteklemesi ile, hazır giyim sektöründe çalışan işçilerin yaşam standartlarının ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, yoksulluğun azaltılmasına ve daha sürdürülebilir kalkınmaya yol açacaktır. Ücretlerdeki iyileştirmeler, artan gelir kaynaklı artan taleple ekonomik büyümeyi artıracaktır. Endüstri düzeyindeki bir ücret tabanı aynı zamanda standardın altındaki ücretlere ve çalışma koşullarına dayanan rekabeti ekarte ettiği ve bunun yerine kalite ve verimlilik iyileştirmelerini ödüllendirdiği için bir verimlilik etmeni olarak işlev görmektedir. Enflasyonun üzerinde önemli oranda ve sürekli olarak gerçekleşecek olan ücret artışı ve verimlilik, katma değerler daha büyük bir kısmının imalatçı ülkede kalmasını sağlayacaktır. Endüstride geçerli olan standartlar daha istikrarlı bir istihdam yaratacak ve personel devir oranlarını azaltacaktır. Bu da, beceri eğitimi ve insan kaynakları gelişimine yatırım yapılmasına

imkan sağlayarak daha donanımlı ve verimli bir işgücünü mümkün kılacaktır.

ACT, birçok ülkede eşzamanlı yürütülerek, son yıllarda hazır giyim imalatçısı ülkeler arasında işgücü maliyetlerinin aşağı çekilmesinde önemli rol oynayan ücret rekabetini azaltacaktır. ACT üye markalarının verdikleri taahhütler, ACT sürecine öncülük eden ülkelere önemli faydalar sağlayacaktır. Orta ve uzun vadede, öncü ülkelerin diğer ülkelere göre daha hızlı bir şekilde verimliliklerini artırmaları beklenmektedir. Daha fazla ayrıntıya bu linkten ulaşabilirsiniz.

ACT HANGİ ÜLKELERDE FAALİYET GÖSTERİYOR?

Hâlihazırda Kamboçya, Myanmar ve Türkiye'de faaliyet göstermekte olan ACT süreci için öngörülen diğer ülkeler Bangladeş ve Vietnam'dır. Bu beş öncü ülke, hazır giyim üretiminin yoğun olarak gerçekleştiği ülkeler olmaları, ACT üyesi birçok markanın bu ülkelerde yoğun faaliyet göstermesi ve sendikaların sektörel toplu iş sözleşmesi yapma potansiyelinin olması gibi konular göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Önümüzdeki yıllarda ACT, daha fazla hazır giyim üreticisi ülke ile bağlantı kuracaktır.

5. MARKA DÜZEYİNDE ACT

ACT'NİN BİR PARÇASI OLMAK İŞ DÜNYASI İÇİN NEDEN FAYDALIDIR?

Günümüz toplumunda, sorumlu ve etik iş yapma biçimi, birçok firma için önemli tüketici pazarlarındaki stratejilerinin giderek daha fazla parçası haline gelmektedir. Tüketicilerin, ürün satın aldıkları markaların uygulamalarının şeffaflığı ile ilgili bilgiye daha fazla erişimi var ve bu markalardan daha fazlasını beklemektedirler. Ayrıca, ortaya konan durum tespit değerlendirmesi firmaların adil ücretlendirme de dahil olmak üzere insan hakları yükümlülüklerini yerine getirme taleplerini artırmıştır. Bir işletmenin tedarik zinciri genellikle oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir ve hazır giyim üreticisi birçok ülkedeki düşük ücret ve yetersiz çalışma koşulları markaların itibarlarına karşı büyük risk teşkil etmektedir. ACT, bu risklerin azaltılması ve yaşam ücretinin sağlanması adına ortaya konan ortak çabanın bir parçası olmak üzere eşsiz bir fırsat sunmaktadır.

ACT SÜRECİNİ DİĞER KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK GİRİŞİMLERİNDEN AYIRAN NEDİR?

ACT, hazır giyim sektöründe yaşam ücretinin sağlanması adına markalar, perakendeciler, sendikalar, üreticiler ve hükümetler dâhil olmak üzere ilgili tüm aktörlerin rol ve sorumluluklarına dair bir çerçeve sağlayan ilk küresel taahhüttür (daha fazla bilgiye [bu linkten](#) ulaşabilirsiniz). İşbirliğinin geniş kapsama sahip oluşu, sektörü dönüştürmek adına, diğer endüstri ve tekil faaliyetlerle mümkün olandan çok daha büyük bir fırsat sunmaktadır. Her üye marka ile IndustriALL Küresel Sendika arasında imzalanan Mutabakat Anlaşması (MoU), ilgili taraflar arasındaki işbirliği ve hesap verilebilirliği sağlamak adına net bir çerçeve belirlemektedir. Satın alma uygulamalarını değiştirmek ve sektör genelinde toplu iş sözleşmesinin imzalanmasını desteklemek için ortak bir taahhüt ve rekabet öncesi işbirliğine gidilmesi, sektör genelinde önemli iyileştirmeler sağlamanın pratik bir yolu olacaktır.

ACT ŞİRKETLERİN DURUM TESPİT DEĞERLENDİRMESİ (DUE DİLIGENCE) İLE NASIL BAĞLANTILIDIR?

Adil ücret hakkı ([İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Madde 23](#)), örgütlenme özgürlüğü ([ILO Sözleşmesi 87](#)) ve toplu pazarlık ([ILO Sözleşmesi 98](#)) işyerindeki insan haklarıdır. Birleşmiş Milletler Kılavuz İlkeleri (UN Guiding Principles) ve OECD Genel İlkeleri (OECD Guidelines) uyarınca uluslararası durum tespit değerlendirme çalışmaları, şirketlerin iş yerindeki insan haklarına saygı duymaları gerektiğini ifade etmektedir.

İşletmelerden, işyerindeki insan hakları üzerinde olumsuz etkilere neden olmaktan veya katkıda bulunmaktan kaçınmaları ve buna binaen nüfuzlarını, kendileri neden olmasalar veya katkıda bulunmasalar bile doğrudan bağlantılı olabilecekleri olumsuz etkileri azaltmak için kullanmaları beklenir. Şirketler, ACT sayesinde, uluslararası durum tespit değerlendirmesine yönelik yükümlülüklerini sahip oldukları güçleri birleştirerek karşılayabilirler. ACT, yaşam ücreti, örgütlenme özgürlüğü ve toplu iş sözleşmesi konularında etkin bir durum tespitini desteklemektedir.

DİĞER MARKALAR ACT'YE NASIL KATILABİLİRLER?

Hazır giyim, tekstil ve ayakkabı sektöründe yaşam ücretinin, örgütlenme ve toplu sözleşme özgürlüğünün öneminin farkında olan tüm sorumlu firmalar, bu değişimin sürekliliğini sağlamak için ACT'ye davetlidir. ACT üyeliğinin en temel gerekliliği IndustriALL ile Mutabakat Anlaşması (MoU) imzalamaktır.

ACT'ye katılım hakkında daha fazla bilgi almak için [üyelik bölümümüzü](#) ziyaret edebilirsiniz.

6. İLERLEME

ACT BUGÜNE DEK NELER BAŞARMIŞTIR?

ACT üyeleri, hazır giyim üreticisi olan birçok ülkede ücretlerin çok düşük olduğunu ve bu iyileştirmelerin sistemde değişiklik gerektirdiğini kabul eder. Bu sorun üzerine ilk defa bir grup küresel marka, hazır giyim, tekstil ve ayakkabı sektöründeki işçileri temsil eden küresel sendika ile beraber çalışmaya ve işbirliği yapmaya karar vermiştir. ACT, markaların uluslararası satın alma uygulamalarını ulusal toplu iş sözleşmeleri ile ilişkilendirme stratejisini geliştiren ilk oluşumdur. Bu yaklaşım, ulusal aktörler ve uluslararası markaların arasında, işçiler ve işverenlerin daha yüksek ücretler ve daha iyi çalışma koşulları üzerinde pazarlık etmelerini sağlayan yeni bir işbirliği oluşturmalarına öncülük etmektedir. ACT üyeleri, özellikle daha yüksek ücretler ve daha iyi çalışma koşulları için gerekli ekonomik alanı sağlamak üzere, özellikle sipariş tahmin ve planlama, ödeme koşulları ve işgücü maliyetlerinin korunmasıyla ilgili olarak satın alma uygulamalarını iyileştirmeyi taahhüt etmişlerdir. Bu yeni yaklaşıma öncülük edebilmek için pek çok ülkede görüşmeler yoğun olarak devam etmektedir. ACT üyeleri, toplu iş sözleşmesini imzalayan ilk ülkeleri tercih edilen tedarik kaynağı ülkelerden biri haline getirecek ve ulusal aktörler ile bu ülkelere birkaç yıl boyunca sağlanacak tedarik hacmi taahhüdü gibi özel destekleyici tedbirler hakkında görüşecektir. ACT, bugüne dek bu yaklaşımın uygulanmasına yönelik çok büyük adımlar atmıştır ve kısa bir süre içinde sektörel düzeyde imzalanacak ilk toplu iş sözleşmesini görmeyi ve bu sürecin işçiler için daha iyi ücretlerle sonuçlanmasını umut etmektedir.

BUGÜNE DEK ACT SAYESİNDE KAÇ İŞÇİYE DAHA YÜKSEK ÜCRET SAĞLANMIŞTIR?

ACT üyeleri, çoğu kadın olmak üzere hazır giyim sektöründe çalışan işçilerin daha iyi yaşam ve çalışma koşullarına ihtiyaç duyduğunun farkındadır. Ancak yeni, sistematik ve sürdürülebilir çözümlerin hayata geçmesi gibi rakip şirketler ile küresel bir sendika federasyonu arasında bir işbirliğinin inşası da zaman almaktadır. Tüm bu süreç bir güven üzerine inşa edilmeli ve güvenilir izleme mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Üretim yapılan ülkelerde, çoğunlukla otoriter, çatışmacı bir kültürden gelen işveren ve sendikalar arasında müzakere edilen çözümler konusunda ulusal düzeyde anlaşmaya varılmalıdır. Burada da, yeni yaklaşımların titizlikle test edilmesi gerekmektedir. Ancak, kritik öneme sahip engellerden biri de, üretici ve satın alım şirketleri arasındaki güvenin genellikle yetersiz düzeyde olmasıdır. Pek çok üretici, ACT'nin kendilerini daha yüksek ücretler ödemeye teşvik ederken, markaların bu ücret artışlarını fiyatlara yansıtmayacaklarından kaygı duymaktadır.

ACT üyeleri bu zorluğun farkındadırlar. Net ve bağlayıcı taahhütler olmadığı sürece, uzun vadede sürdürülebilir bir çözüme ulaşmak zor olacaktır. İlk toplu iş sözleşmesinin imzalanması ile ACT, bu şüpheyi gerek olmadığını ispatlamalıdır. Ancak o zaman diğer ülkeler bu örneği izlemeye hazır olabileceklerdir.

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ BU KONUDA NEDEN ÖNCÜ KONUMDADIR?

Hazır giyim sektöründe yaşam ücretinin sağlanması konusunda sendikalar, tüketiciler ve sivil toplum tarafından artan bir baskı bulunmaktadır. Bu eleştirel bakış, aslında tartışmalı pazarlardaki iş yapış şekillerini değiştirme arzusunun yaratılmasında büyük rol oynamaktadır. Ancak, bu tür temel değişimlerin gerçekleşebilmesi için iyi fikirlerden ve dışarıdan gelecek baskılardan daha fazlası gerekmektedir. Girişimciler, atılacak doğru adımın çalışma koşullarının ve ücretlerin iyileştirilmesi olduğuna ikna olmadıkları sürece, değişimin gerçekleşmesi mümkün değildir. Atılacak bu adımlar, ACT üye şirketlerini diğer şirketlerden farklı kılacaktır.